СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

РІК XCV. Ч. 208. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 1-го ЛИСТОПАДА 1988 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 1, 1988 No. 208. VOL. XCV.

ЛИСТОПАД — „СЕБЕ І ПРАПОР ВІН ПОДАРУВАВ МІСТУ"

В Нюарку відправлять Службу Божу в римо-католицькій катедрі

Нюарк, Н. Дж. — Англомовна газета Римо-Католицької Архидієцезії Нюарку „Католік Адвокат" з середи 26-го жовтня ц.р., повідомляє читачів, що архидієцезія буде господарем святкувань 1000-ліття Хрищення України у римо-католицькій катедрі Пресвятого Серця в суботу, 6-го листопада ц.р., о год. 3-ій по полудні.

Архиєпископ Теодор МкКеррік буде співслужителем української Служби Божої разом з Митрополитом Стефаном Суликом, Архиєпископом Філядельфії, та з численними священиками обидвох архидієцезій.

У короткій новинці, а відтак у довшій статті пояснюється святкування 1000-ліття Християнства в Україні українцями в цілому світі, згадується й про те, що сьогодні Українська Католицька Церква в Україні є заборонена, але продовжує існувати „в катакомбах". В статті є короткий заклик і запрошення Архиєпископа МкКерріла до своїх священиків і вірних взяти участь в цих святкуваннях.

ПОЛІТИЧНЕ ВІЧЕ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Як інформує інж. Михайло Шпонтак, екзекутивний містоголова Українсько-Американського Республіканського Клюбу Великого Ню Йорку, в п'ятницю, 4-го листопада ц.р., о год. 6-ій вечора, у великій залі Українського Народного Дому відбудеться політичне віче з актуальною тематикою, на кого голосувати в президентських виборах 8-го листопада ц.р. На вічі виступлять громадсько-політичні, українсько-американські та американські діячі, які радо відповідатимуть на питання чи завваги учасників. Вступ за добровільними датками.

Відбудеться зустріч з кандидатом на президента СКВУ

Ню Йорк. — У четвер, 3-го листопада ц.р., в год. 6-ій вечора, відбудеться тут зустріч українського громадянства з кандидатом на президента Світового Конґресу Вільних Українців, Василем Кирилюком.

Зустріч організує Конференція Українських Академічних і Професійних Товариств і вона відбудеться в приміщеннях Наукового Товариства ім. Шевченка.

Комітет Тисячоліття в Трентоні завершує пляни

Трентон, Н. Дж. — Місцевий Комітет Тисячоліття Християнства в Україні з округи Трентону запрошує всю українську громаду до участи в Молебні для посвячення Українського Саду Тисячоліття в неділю, 13-го листопада ц.р., у Гамилтонському Парку ветеранів, при Кузер ровд, о год. 1-ій по полудні. Молебень правитиме місцеве духовенство: о. мітрат Василь Макух, о. мітрат Богдан Железівський, о. протоієрей Микола Галета та пастор Авдій Хрипчук. Церемонія також буде влаштована для початку будови саду з посадником Гамилтону Джаном К. Рафферті. До Парку ветеранів можна доїхати з Н. Дж. Тирнпайк, виїзд 7А та І-195 вихід 3Б.

Після Молебня комітет влаштовує святочний бенкет в церковній залі св. Юрія Переможця, 839 Ярдвілл-Аллентовн ровд., о год. 3-ій по полудні. Вступ — 25 дол., від особи. На бенкеті виступить хор „Прометей" з Філядельфії.

Комітет звертається із закликом до української громади та всіх організацій фінансово допомогти завершити проєкт Українського Саду Тисячоліття. Чеки слід виписувати й висилати на адресу: Millennium of Christianity in Ukraine Fund, 477 Jeremiah Ave., Hamilton, N. J. 08610.

Наступне засідання комітету відбудеться в середу, 9-го листопада ц.р., о год. 7:30 вечора в приміщеннях УНДому, 477 Джеремая аве За дальшими інформаціями слід телефонувати до д-ра Омеляна Коцопея на число: (609) 393-6891.

ВІЧА В ОБОРОНІ І. ДЕМ'ЯНЮКА

Джерзі Ситі, Н. Дж. — З Українського Крайового Центру Історично-Інформаційної Мережі (АНЧ-ЕЙН) інформують, що громадські віча, темою яких є суд і відклик Івана Дем'янюка до Верховного суду в Ізраїлі, які були запляновані на місяць жовтень тепер перенесено на інші дні. І так віче в Йонкерсі, Н. Й., відбудеться в п'ятницю, 11-го листопада ц.р., о год. 8-ій вечора, в залі СУМА, 381 Палісейд авеню, а віче в Ню Бриттен, Конн., відбудеться в неділю, 13-го листопада ц.р., о год. 3-ій по полудні в залі української католицької церкви св. Йосафата, 307 Едді Ґловер бульвар.

На світовій виставці були тільки дві книжки з України

Франкфурт, Західня Німеччина (А. Білик). — Від 5-го до 11-го жовтня ц.р. тут відбулася щорічна інтернаціональна виставка книги. Центральним пунктом цієї виставки була обрана Італія. На виставці було 8,000 експонатів. Багато видавництв концентрувалося на молодого читача, що віддзеркалилось на сотках книг для дітей. З п'ять і пів днів виставки, два були присвячені для фахівців, а решту днів виставку відвідало 250,000 любителів книги.

На великому стенді СССР були сотки книжок з різних республік. Правда, лише незначна кількість книжок була неросійською мовою, а серед них лише дві українські книги: „Український живопис" та „Українські народні казки". Крім того тут був примірник німецькою мовою творів Тараса Шевченка, який видав Східній Берлін, та російською мовою „Розбійник Кармалюк" М. Старицького.

Друга по величині союзна республіка, член Об'єднаних Націй, не спромоглася на представництво власної книжкової культури, яка має глибоке коріння ще в Київській Русі. В рік 1000-ліття Хрищення Русі, спадкоємці її в Києві в особі В. Щербицького не зуміли показати світові який є стан української книжкової культури.

Ігор Калинець

Драматичний фінал

В небі здогнав його постріл
Небо було близьке і синє.
Він впав
природно і просто,
як вдома
втомлений
падав на сіно.
Він чув,
як стріляли у прапор,
він подумав,
що добре б стати на ноги...
Він побачив левів
з піднятими лапами,
левів, що дивились на нього.

В їх очах були гнів і урочистість,
Їх очі чимось заволоклися ледве...
Себе і прапор він подарував місту,
місту розгніваних ЛЕВІВ.

МОСКВА ХОЧЕ ЗАБЕЗПЕЧИТИ СВОЇ ВПЛИВИ В АФГАНІСТАНІ

Вашінгтон. — Представники Державного департаменту у Вашінгтоні і офіційні речники пакистанського уряду в Ісламабаді і в Ню Йорку на Генеральній Асамблеї Організації Об'єднаних Націй заявили, що Совєтський Союз хоче за всяку ціну забезпечити за собою впливи в Афганістані і підтримати тамошніх комуністів при формуванні нового коаліційного уряду. З цією метою Москва, а зглядно міністерство оборони СССР, наказало тимчаво стримати виведення совєтських окупаційних військ з тієї гірської і вбогої під кожним оглядом країни, яка ніяк не хоче залишитися в комуністичній неволі і веде ось уже дев'ять років завзяту боротьбу на два фронти — проти совєтських окупантів і проти своїх комуністичних яничарів, які допомагають СССР у всякому відношенні.

Досі Москві не вдалося переконати антикомуністичних повстанців-муджагедінів і навіть невтральних, щоб вони приступили до формування нового коаліційного уряду, хоч совєтські окупанти згідні піти на, як вони кажуть, далекойдучі концесії і погодитися, щоб афганці самі вирішили яку систему правління вони хочуть і який розподіл сил буде між теперішніми комуністичними управителями і муджагедінами. У Москві знають, що американська, пакистанська та інших країн рішучість і підтримка для повстанців скоро охолоне, а натомість комуністи діставатимуть з СССР всяку потрібну політичну, моральну, матеріяльну і збройну допомогу і сьогодні чи завтра, особливо як муджагедіни роззброяться, вони перехоплять владу у свої руки і подиктують свою, а зглядно совєтську волю, афганському народові.

На голову нового коаліційного уряду Москва висуває теперішнього прем'єр-міністра Гассана Шарга, якого навіть назначили, як головного промовця на сесії Генеральної Асамблеї, щоб таким способом представити його і його погляд на розв'язку афганського питання перед делеґатами членських країн ООН, які ук випадку пізнішого голосування могли б підтримати його і тим самим політичну лінію Москви, як прийде слушна хвилина. Тимчасом совєтські дипломати, „журналісти", невідомі досі „посередники" намагаються зламати єдність серед муджагедінів і схилити їх різними обіцянками до переговорів з комуністами.

В останніх тижнях Москва намагалася дати всяку допомогу для Г. Шарга, який є провідним членом урядової так званої Народно-демократичної партії в Афганістані. Вашінгтон й Ісламабад інтерпретують таке потягнення, як приховане бажання Москви запропонувати Шарга, як компромісового кандидата на пост керівника коаліційного уряду. Г. Шарг виступатиме у Ню Йорку в середу 2-го листопада. В цьому дні буде прийнята також резолюція Генеральної Асамблеї про дальший процес виведення совєтського війська. Це буде перший раз, що ООН не судитиме СССР за окупацію Афганістану, а може навпаки, хвалитиме за погодженість і ліквідацію реґіональних конфліктів у світі.

Покищо західні демократичні держави не вмішуються до цих скритих заходів Москви і радше прислухаються до голосу тих, які проливають свою кров в обороні волі, тобто до муджагедінів, — кажуть політичні спостерігачі.

У СВІТІ

У СТАТТІ, НАДРУКОВАНІЙ в болгарській газеті „Работніческо Дєло", органі Комуністичної партії Болгарії, говориться про різкий зріст злочинности в тій комуністичній сателітній республіці. Згідно з переведеними дослідами, за дев'ять місяців цього року доконано більше злочинів в Болгарії, як за весь минулий 1987 рік.

ВИСТУПАЮЧИ НА ПРЕСОВІЙ конференції перед закордонними кореспондентами в Москві, керівник відділу міністерства закордонних справ Ґеннадій Ґерасімов прочитав постанову Ради Міністрів СССР про те, що радарна станція в Красноярську не буде зліквідована, як цього домагалися деякі західні держави, в тому числі ЗСА, бо її, мовляв, передали в користування Академії Наук СССР для дослідних цілей. Уряд З'єднаних Стейтів Америки мотивував свій спротив стим, що згаданий радар був розташований в глибині країни, а не на периферіях і тому він порушував договір між ЗСА і СССР з 1972 року. Деякі західні країни домагатимуться тепер доступу до радару, не маючи певности, що він буде використовуваний виключно для наукових, чи, як сказав недавно сам Міхаїл Горбачов, для сільськогосподарських цілей.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР на Райн-Вестфалію Йозен Рулянд заявив кореспондентам в Дюсельдорфі, що поліція перевела розшуки за терористами і заарештувала 13 палестинців, які приготовлялися до виконання численних терористичних акцій на території Німеччини й інших західньоевропейських країн. Арешти відбулись в Західньому Берліні, Гамбурґу, Франкфурті та інших містах. Терористи жили в більшості на законспірованих помешканнях і під прибраними прізвищами. При тому поліція зліквідувала велику кількість зброї, експльозивного матеріялу, амуніції, апаратури зв'язку тощо. Прокуратура тепер намагається встановити хто був провідником цієї терористичної групи і які об'єкти і люди мали стати прицілом їхньої діяльности.

ЗАСТУПНИК ДЕРЖАВНОГО секретаря ЗСА Джан Вайтгед заявив кореспондентові аґентства Ассошіейтед Пресс, що комуністичні країни Східньої Европи будуть намагатися в найближчому майбутньому ширших торговельних і культурних зв'язків із Заходом та робитимуть заходи, щоб Совєтський Союз, якщо не вивів цілковито, то принаймні зменшив свої окупаційні військові сили в сателітних країнах. Вайтгед щойно повернувся до Вашінгтону з 11-денної поїздки по шести країнах Східньої Европи Більшість країн Східньої Европи очікують змін і працюють в тому напрямі, щоб такі зміни приспішити. Вайтгед розчарований тільки Румунією, яка далі придержується тоталітарної політики утисків. Він розповів про плян румунського президента Ніколае Чавшеску, який хоче зліквідувати майже 7,000 сіл і перевести населення, переважно мадярів, до помешкань міського типу, примітивно збудованих, які нагадують військові касарні.

ПОКЛИКАЮЧИСЬ НА ІНФОРМАЦІЇ поміщені в совєтському тижневику „Московскіє Новості", кореспондент американської газети „Вашінгтон Пост" Дейвид Ремнік повідомив про арешт чотирьох високопоставлених партійних діячів в Узбекістані. Совєтська газета пише, що заарештовано колишнього першого секретаря ЦК Компартії Узбікістану Інамжона Всманходжаєва, колишнього голову Верховної Ради Акіла Салімова, першого секретаря Бухарської області Ізмаїла Джаббарова і першого секретаря компартії Самаркандської області Назіра Раджабова. Прокуратор назвав чотирьох заарештованих „зрадниками ідей Леніна", а Віталія Коротича, головного редактора журналу „Оґоньок", який на партійній конференції в червні ц.р., виступав проти згаданих узбеків, похвалив за його увагу, бо як виявилося, Коротич мав рацію.

ЧЕХО-СЛОВАЦЬКІ ОФІЦІЙНІ керівники не дали можливости правозахисним групам демонстрацією відзначити 70-річчя республіки, тобто виходу її зі складу Австро-угорської монархії, але натомість Центральний Комітет Компартії сам влаштував вечерю з участю визначних гостей і запрошених дипломатів, на якій перший секретар Компартії Чехо-Словаччини Мілош Якеш підкреслив, що це вони (комуністи) є продовжувачами національно-патріотичних традицій, основи яких були покладені першим президентом Томашем Масариком. Перший раз від 1968 року на могилу Масарика були покладені офіційною делеґацією уряду квіти. Дисидентські організації відзначили 70-річчя республіки по-своєму у закритих приміщеннях.

Управа СУА відбула наради

Ню Йорк (І. Чайківська) — Згідно із традицією, щорічне засідання Головної Управи СУА відбулося тут в суботу, і неділю, 22-го і 23-го жовтня ц.р. Це вже друге засідання в часі між відбутою і майбутньою конвенцією СУА, що припадає на весну 1990 року.

У засіданні брали участь 29 осіб на чолі з головою СУА Марією Савчак, яка вела нарадами.

Почесна голова Лідія Бурачинська прислала привіт і побажання успіхів в нарадах.

Як можна зауважити в українському й неукраїнському довкіллі існує проблема членства, занепадає концепція добровольців для громадської праці. СУА присвячує велику вагу організаційній ділянці і різними способами старається збільшити свій чисельний стан. Тому в організаційній праці звернено увагу на організаційні конференції. Для осягнення тої цілі одобрено влаштовувати конференції по округах для більшого числа членів і заінтересованих в громаді. Особистий контакт із відділами — це теж рекомендований засіб і поїздки до далековідданих відділів поза округами є дуже важні й корисні.

Плекання української культури, народного мистецтва — це були теми, які порушували заступниця голови для справ культури Лідія Гладка, та мистецько-музейна референтка Ірена Руснак. Пропозиції вивчення української мови не є реалізовані, хоч на останній конвенції проф. Ася Гумецька представила модерні способи її вивчення. Український Музей в Ню Йорку зберігає і розповсюджує знання про духові надбання і є тісно пов'язаний з іменем СУА.

Стипендії для завершення українознавчих студій, конкурси для підтримки цінних видань з ділянки українистики — це теж ділянка, якою піклується СУА.

СУА по довгих літах контактів і праці здобув належну пошану на форумі міжнародного жіночого руху: це вперше, що на Міжнародній жіночій конференції у Вашінгтоні і Крайової ради жінок ЗСА, де відзначувано їх 100-ліття, були три членки СУА делеґатками Крайової ради жінок ЗСА.

В результаті повної моральної і матеріяльної підтримки СУА появилася наукова праця д-ра Марти Богачевської-Хомяк, в якій з'ясовано тему українського фемінізму: „Феміністки всупереч самим собі".

Виховна референтка Ольга Третяк у своїм пляні обговорила стан теперішніх світличок і потребу цілоденних світличок — захоронок, як допомогу українській працюючій мамі. Почалися вже спроби творення захоронок.

Завдяки довгій запопадливій праці референтури стипендій, українська громада може похвалитися стипендіятами СУА, які здобули професії або працюють науково якраз у ділянці українознавчих наук.

Медичний фонд, що діє при Суспільній опіці СУА,

(Закінчення на стор. 4)

В АМЕРИЦІ

НА ПРОПОЗИЦІЮ ФЕДЕРАЛЬНОЇ адміністрації летунства перестарілі джетові літаки типу Боінг-737 будуть тепер точніше перевірювані, а також підсилені, бо, як заявили речники аґенції, теперішня процедура перевірки не є вистачальною щоби ґарантувати їхню безпечність. Все це в наслідок багатьох випадків у джетах якраз цього типу, а зокрема йдеться про майже катастрофальний випадок на Гаваях, де в полеті відірвався кусок зовнішнього покриття, що майже спричинило розкол джета.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУДДЯ окружного суду в Ню Йорку Джан Кінан, відклав на неозначений час покликання до судової розправи колишнього президента Філіппін Фердінанда Маркоса після того, як його оборонці представили лікарське свідоцтво, що з огляду на здоров'я він не може вибиратися в таку далеку дорогу з Гаваїв до Ню Йорку. Натомість суддя підкреслив, що його дружина Імельда, яка була оскаржена в шахрайстві та політичному підкупі і терорі разом зі своїм чоловіком мусить з'явитися в суді.

ВИЇЖДЖАЮЧИ З ВАШІНҐТОНУ на виборчу кампанію в користь віцепрезидента Джорджа Буша, президент Роналд Реґен заявив кореспондентам, що після простудіювання дослідів та всяких порад і на рекомендацію державного секретаря Джорджа Шулца вирішено зовсім знищити новозбудовану американську амбасаду в Москві. Він сказав, що інших альтернатив немає, тому що совєти повставляли підслухові апарати від фундаментів до останнього поверху. А на запит де візьмуться гроші на новий будинок, Президент відповів „візьмемо з чогось іншого".

В Юґославії все ще неспокійно

Београд, Юґославія. — Західні кореспонденти інформують, що в одній із шістьох республік Юґославії, Монтенеґро, до демісії подався цілий 20-членний кабінет після того, як республіканський парлямент висловив вотум недовір'я п'ятьом республіканським міністрам за те, що вони своєчасно не поінформували центральний уряд в Беоґраді про розвиток подій у республіці і не відповідно діяли під час масових робітничих демонстрацій, у вислі ді чого загинуло 11 осіб, а кількадесять були поранені.

Прем'єр-міністер республіки Вуко Вукадінович заявив кореспондентові юґославського пресового аґентства ТАНЮҐ, що резиґнація уряду є невідкличною.

Газета „Політика", офіційний орган Комуністичної партії, у зв'язку з резиґнацією уряду і триванням робітничих протестів пише, що Юґославія переживає тепер найґрізнішу економічну кризу із 217 відсотковим зростом інфляції кожного року, 15-ма відсотками безробіття і зниженням життєвого рівня до стандарту 1970 років.

Демонстранти в Тітоґраді домагаються в дуже катеґоричний спосіб припинення дискримінації слов'янських поселень юґославами альбанського походження і викриття пов'язаности альбанців з комуністичним урядом в Тірані, тобто в Албанії.

В останніх трьох місяцях, не зважаючи на реакцію центрального уряду і поліції, які всілякими способами хотіли припинити заколоти, тисячні маси робітників домагалися зміни центрального і республіканських урядів, переходу до іншої політичної й економічної системи, яку вони (робітники) вважають неефективною і нездібною розв'язувати важливі питання життя в трудних ситуаціях.

Західні політичні спостерігачі кажуть, що не зважаючи на децентралізацію, тобто надання республікам більшої автономії і перехід центрального уряду на колеґіяльну систему управління державою, комуністам в Юґославії не вдалося втримати ідеального способу життя і стати взірцем між соціялістичними державами, без належної економічної допомоги великодержав Заходу, тобто без втручання „капіталістичних країн", які створили в себе релятивно спокійні і стабільні політичні й економічні відносини у противагу до хаосу в комуністичних державах світу, — кажуть політичні аналітики, які на протязі років студіюють дуже стисло обидві системи.

ЗАБАВА В КЕРГОНКСОНІ

Кергонксон, Н. Й. — 89-ий Відділ Союзу Українок Америки, влаштовує тут традиційну вечерю і забаву з нагоди Дня Подяки в суботу, 19-го листопада ц.р. в залі „Веселка" на Союзівці при звуках оркестри маестра Н. Гірняка. Початок 6-та год. вечора, в програмі льотерія. Весь дохід призначений на Суспільну опіку.

ОСІННЯ ЗАБАВА

Джерзі Ситі, Н. Дж. — У суботу, 5-го листопада ц.р., о год. 9-ій вечора в Українському Народному Домі, 92 Фліт вулиця, 71-ий Відділ СУА влаштовує традиційну осінню забаву. До танців приґраватиме оркестра „Темпо" І. Коваля, а вступ 10 дол. від особи.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year $40 00 6 months – $22 00 3 months $12 00 UNA members 1 year — $15 00 Change of address — $1 00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Перший Листопад

Першого Листопада не було б у Львові, як би не було 22-го січня у Києві і не було б в Ужгороді 15-го березня 1939 року, якби не було тих двох попередніх Актів. Всі вони пов'язані за своєю суттю, ба навіть подекуди й формою. Кожний з тих Актів був історичним самовизначенням даної вітки української нації. За кожне те державне самовизначення українські автохтони даних частин великої Української Землі проливали кров. Кожний із тих актів був завершенням довгого, крутого і тернистого шляху української політичної думки. Вона хиталася між Польщею і Московщиною, вона формувалася в атмосфері невольницького чаду і врешті зформувалась у горнилі революції. Хоча Галицька Земля проголосила у Весні народів у 1948 році у маніфесті Головної Руської Ради єдність галичан з „великим 15-мільйоновим українським народом" над Дніпром, проте галицька політика аж до 1-го Листопада 1918 року не переступала межі вимоги поділу Галичини на західню польську і східню українську частини, все ще під скиптром Габсбургів у межах австроугорської монархії. Щойно на переломі XIX і XX століття постали в Галичині і на Наддніпрянщині майже одночасно перші українські політичні партії, але їхні програми не віддзеркалювались у конкретних політичних ходах. До самого 1-го Листопада 1918 року галицька політика трималася — за висловом першого міністра внутрішніх справ Західньої Української Народньої Республіки — „австрійської клямки".

І на Наддніпрянщині українські вимоги вже після упадку царату йшли від автономії почерез федерацію з Московщиною до державної „ні від кого незалежної" щойно у IV-му Універсалі.

Ми звикли були довгий час, між Першою і Другою світовими війнами відзначати роковини державного перевороту у Галичині 1-го Листопада 1918 року, як свято смутку. Ми думали тоді, і ще дехто й тепер на поселеннях у діяспорі глядить на Акт 1-го Листопада, як на початок нашої програ. Це велика помилка. Ми повинні згадувати цю подію, як величний доказ зрілости галицької вітки українського народу, а всі три вищезгадані акти проголошення державности — це доказ зрілости вже не 15-мільйонового, як говорилось у Головній Руській Раді, — а 50-мільйонового народу. Невдача нашого визвольного зриву стала трагедією нації, але й у тій трагедії був той ясний промінчик, яким було створення традиції. Це була традиція існування рідної держави, традиція збройної боротьби за неї, традиція маніфестації перед цілим світом, що український нарід від Попраду по Дін прагне своєї ні від кого незалежної держави. Ми програли нашу визвольну війну-революцію, але це вже окрема тема: чому ми програли. Це тема для істориків-аналітиків, які тепер, з перспективи 70-ти років можуть вже безпристрасно, на основі безперечних дат і фактів ствердити: чи завинили „воріженьки", чи — може — завинили тут ми самі. Адже жалюгідна „невтральність" сотень тисяч здорових українських людей у силі віку, у добі визвольної війни — це яскравий доказ, що наш народ не дозрів тоді до зрозуміння аксіоми, що рідну державу треба здобувати не гаслами, а збройною боротьбою.

Ми програли, але залишилася традиція, яка була рушійною силою для створення новітніх збройних формацій — І-ої Української Дивізії Національної Армії та Української Повстанської Армії. І щорічне відзначування актів 1-го Листопада і 22-го Січня — це доказ, що наш гін до власної державности залишився актуальним аж до здійснення цієї нашої цілі.

Першого Листопада 1944 року помер у Львові Слуга Божий, Митрополит Андрей Шептицький. Це була найбільша, найсильніша українська індивідуальність першої половини нашого століття. Література про Митрополита — невеличка, але вона збільшається. На цьому місці личить бодай коротко згадати про цю величну постать, яка мріяла про з'єднання наших Церков і яка жила й боліла болями українського народу. Митрополит Андрей теж залишив нам традицію: змагання до соборности українського духу, до того щирого і правдивого екуменізму, що його проголосив Другий Ватиканський Собор. Коли говоримо про беззмінний ідеал української державности, то мусимо тямити, що незаступним першим ступнем для реалізації цієї цілі є єдність: єдність без уваги на обласне походження, партію і віру єдности, яку проповідував Слуга Божий, Митрополит Андрей Шептицький.

Іван Боднарук

ВЕЛИКИЙ МИТРОПОЛИТ І ДУХОВИЙ ВОЖДЬ НАРОДУ

Коли поверсальська Польща почала по-вандальськи 1938 року руйнувати православні храми на Холмщині і Підляшші, наш Митрополит був єдиним архипастирем, що грімко запротестував проти жалюгідних подій і видав у цій справі окреме послання, сповнене гарячої любови до нещасних православних братів.

Тому не дивує нас, що православні українці ставилися до католицького Митрополита з великим пієтизмом. Вони його дуже шанували й часто думали, як би то було гарно, коли б на чолі Української Церкви стояв Митрополит Шептицький.

Нам, свідкам недавнього Вселенського Собору, який змагає до об'єднання християн, пригадується часто історичне послання Митрополита Шептицького до Української Православної ієрархії та інтелігенції з березня 1942 року.

Це був акт глибокого патріотизму, бо тільки гарячою любов'ю до батьківщини й рідного народу було подиктоване те послання. Згадую про нього ще й тому, що уважаю його другим актом того благородного жесту, на який здобувся Великий Митрополит перед війною, коли відважно виступив в обороні Православної Церкви на Холмщині й Підляшші.

Негативне вирішення справи православними владиками було важким ударом для Митрополита на склоні його життя. Воно залишиться незагоєною раною на нашому організмі, тому краще про це не писати. Д-р Баран у своїй книжці про Митрополита Андрея Шептицького ствер джує сумний факт, що православні зайняли негативне становище в справі, порушеній нашим Митрополитом.

Сьогодні святець із Свято юрської гори відбирає перед Богом заслужену нагороду за справжню християнську працю на землі, а його нарід домагається беатифікації свого Митрополита.

Відійшов від нас у найгрізніший час, який будь-коли переживав наш народ у своїй історії, грізніший від татарської доби. Негайно після його смерти приступили большевики до ліквідації Української Католицької Церкви, чого не сміли зробити, як довго жив Митрополит. Адже била від нього така велич, що большевики, зайнявши Львів 1939 року, не сміли доторкнутися цієї величної постаті і з німою повагою дивилися червоноармійці й енкаведисти на сивого владику.

В особі Покійника втратив наш народ великого вождя, справнього мужа Божого Провидіння, одного з тих людей, що трапляються лише раз на кілька століть. Це був Божий Чоловік, великий архиєрей, жертвенний громадянин, щирий патріот, титан нашого невмірущого духа. Людина незвичайної величі, благородного духа й серця, людина не нинішня, що захоплюється дешевими успіхами дня; людина, що пророчим зором задивилася в майбутнє та ставила народові тривкі підвалини, на яких будуть будувати прийдешні покоління.

Ніхто з його попередників не розвинув перед народом таких широких горизонтів, ніхто не розвинув такої широкої і корисної діяльности на всіх ділянках нашого життя. Праця велетенська й багата цінними досягненнями, хоч особа самого робітника стояла завжди десь далеко поза всім, сповита серпанком благородної скромности висококультурної душі, яка не виставляла себе на прилюдний вид та не чекала вдячности і признання. На терня і каміння, що котилося йому під ноги ціле життя, ніколи не звертав Митрополит уваги; ішов невпинно вперед тернистою дорогою посвяти і з подиву гідним самовідреченням працював для рідного народу. Довкола його домовини об'єднався засмучений увесь українській нарід, без різниці територіяльної і віроісповідної приналежности. За час 50-літньої майже діяльности завоював серця всіх і став дійсним володарем українських душ.

Юрій Липа

СВ. ЮРІЙ

Націє, народжена з огня,
Націє, великая, молись. —
Яснозбройний Юрій, як колись,
Осідлав могутнього коня;

Це — лявіна біла поплила,
Гуркіт скель ляка малі серця,
Розбігається отрутна мла
Від проміння дивного лиця;

Націє, народжена з огня,
Ось прийшов твій Юрій, мов воскрес,
Стримує могутнього коня,
Простягає руку до небес.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

В храмі Святого Юра

(уривок з поеми)

,....Аж зпроквола
З плит кам'яних біля престола
Постать піднялася велика: Це наш Владика.
Це Первозванний наш Андрей
Уста втворив: „Народе мій!
Мої ви браття, сестри, діти,
Моя любове, мій ти світе!
Чи сподівався я, що буду
В таку пору до мого люду
Господнє слово глаголати?!
Господнє слово — і... гармати!
Господнє слово — і... шрапнелі!
Зруйновані наші оселі!
Сплюндровані наші приюти!
До чаш налито нам отрути,
А ворог напрасний і злий
Став над карком і каже: „Пий!.
Щоб ти міг легше позабути
Свій безталанний рідний край,
І рідну мову, і звичай,
І віру предків. Пий отруту,
І поклонись, як Богу — кнуту,
І дякуй, дякуй темноті,
Що ясне сонце загасила!"
О браття! Лучше нам могила,
Ніж сподівання нам такі!
І лучше в славі нам померти,
Ніж славу прадідну затерти
Клеймом нікчемности.

Примір
Я вам давав і дам, як треба,
З землі зніматися до неба. —
Я батько ваш.

Народе, вір,
Вір моєму слову! З мене нині,
Тут, серед Горної святині,
Слова, мов громи, ясні бють
В табор ворожий. Розіб'ють
Заступники святої волі
Насилля полчища, і в полі,
Немов солому, рознесуть.
Це я кажу вам. Я це знаю
Знанням Господнім.

І колись —
За море сліз, що розлились,
За кожний зойк і плач дитини,
За все, що нині в'яне й гине,
Вони стократно заплатять,
Даром плюндрують і палять.

Над попелища і могили
Здійметься ясний, сніжнокрилий
Дух правди й волі. Оживе
І зацвіте — зазелениться,
Що нині кров'ю червониться,
Широко в світі заживе
Наша зруйнована країна,
Воскресне, встане Україна!
Тільки не тратьте, браття, віри,
Тільки не будьте маловіри,
Тільки не будьте, як бур'ян,
Хто ступить, — той йому і пан.
А стійте твердо, як скала!
Розб'ється об вас хула,
І вража лють, й нікчемна лесть.
Це наш закон, це наша месть!
Розбийте з трутою пугар!
Відсуньте пріч Данаїв дар!
Їх слово підступне, варварське
Женіть від уха!"

Володимир Барагура

СПРОБА ВІДПОВІДІ НА ПИТАННЯ „ЧОМУ, ЧОМУ, ЧОМУ"?

Наше національне плесо в ЗСА сколихнула негативна постава до української спільноти кандидатів на майбутнього президента Америки — демократичного й передусім республіканського. Поміж громадою й у пресі дискутується цю прикру ситуацію й ставиться питання: Чому?

Чому віцепрезидент Джордж Буш не дотримав даного раніше зобов'язання прибути особисто й сказати слово під час релігійної маніфестації у Вашінгтоні з нагоди Тисячоліття Хрищення України, чому його дорадчий виборчий комітет позбувся двох українських членів за вибір республіканського кандидата, чому Дукакіс не взяв участи, ані не прислав свого представника, обмежившись тільки до короткого письмового вітання.

Проаналізувавши сьогоднішню політичну атмосферу й ситуацію, відповісти на питання „Чому?" — не трудно. Українська карта в політичній світовій розгрі, конкретно в американській закордонній політиці, значення не має, її на стіл не викладають, вона — бита.

Від самого початку політичних взаємин ЗСА з Росією й різними її режимами американська закордонна політика має ясно накреслену лінію — зберегти неподільну Росію, тобто не висувати ніяких національностевих питань, що загрожували б цілості російської, тепер совєтської імперії, бо в збереженні неподільности американська зовнішня політика бачить користь для ЗСА. І ця політика не зміниться так довго, поки Америка не переконається про її недоцільність.

Зберігання цієї лінії видно ясно з виступів президента Регена, секретаря Шулца, їхніх дорадників, з засідань Конгресу, з преси, радіо телебачення. Кожний уряд і кожний нарід поступає так, щоб його політика приносила йому користь навіть коштом інших народів, чи держав. Це робить його націоналістичним не в розумінні світогляду, ідеології, чи партійности, але в психологічному сенсі національного егоїзму. І цей національний егоїзм — „Мій народ понад усе!" — цей психологічний націоналізм є притаманний усім народам, незалежно від того, який у них устрій, чи форма правління — демократія, монархія, деспотизм, диктатура, чи комбінація цих устроїв (колишня австрійська конституційна монархія, тепер Англія). Тільки українці схиляються радше до альтруїзму, до вселюдського братерства, до якоїсь ідеалістичної форми співжиття з народами-сусідами, хоч не раз уже стали жертвами їхньої захланности.

Тому у виступах, заявах, конкретних діях американські і державні мужі строго тримаються накресленої політичної лінії з точки зору національно-державної користи й безпеки. Від них не сподіватися, щоб у чужих інтересах рискували добром власного народу й держави. Тому часто чуємо декларації про право всіх народів втішатися свободою, самовизначенням, незалежною державою. Але ці заяви стосуються тих народів, які Америці потрібні для її власних інтересів. Людей, які змагаються за ці ідеали в країнах потрібних Америці, називається борцями за волю, героями, підтримується їх конкретно зброєю, постачанням медикаментами, фінансами, дорадниками, військовими інструкторами, обстоюється на терені ОН тощо. Зате борців за ці ж самі ідеали народів і країн байдужих і зайвих згадується в найкращому випадку натяками, мимоходом, збувається повною мовчанкою „per non est", а то й таврується назвами терористів, ворохобників, порушників миру.

Між ЗСА й СССР панують тепер супердружні взаємини, а що Україна є інтегральною частиною російсько-совєтської імперії, а американська політика йде по лінії „єдиної неділимої", то й про українське питання в політично-державницькій площині мовчиться, бо це було б однозначне з розвалом Росії, тобто пішло б у розріз із традиційною політикою Америки.

Згадується інколи про туманні „людські права", що обмежуються головно до свободи релігії, як це бачимо з листа президента Регена до маніфестаційного святкування Ювілею Тисячоліття в Вашінгтоні, де пишеться виключно про релігійно-церковну свободу з цитуванням відповідного параграфу з Гельсінкських угод і закінчується цитатою з євангелії св. Йоана. Справжня проповідь у церкві!

Прикладом ставлення західнього світу до української державницької проблематики хай послужить розмова британського міністра закордонних справ А. Ідена зі Сталіном, коли після закінчення Другої світової війни прийшлося вирішувати західні кордони СССР. Сталін наполегливо домагався від Ідена приєднання до совєтів трьох балтицьких республік. Іден відмовився рішати цю проблему без порозуміння з Черчілем і Рузвелтом, бо ці країни були окуповані большевиками щойно після німецько-совєтської війни. Після кількакратної відмови Ідена в цій справі Сталін порушив питання західньоукраїнських земель і Іден без вагання одним реченням признав їх совєтам, бо ці території були вже в межах СССР після польсько-німецької війни, коли то Червона армія прийшла „визволяти братів українців і білорусів з-під ярма шляхетської Польщі".

Тайна теперішнього нехтування української карти в політичному аспекті лежить у тому, що викладати її на стіл не лежить в інтересах ЗСА, коли то навіть американська „Мікі Мавс" обіймається в Москві з совєтським „ведме(диком)-дем".

В КІНЦІ МИНУЛОГО тижня, 27-го і 28-го жовтня ц.р., в Москві відбулась сесія Верховної Ради СССР, на якій совєти перший раз призналися до існування дефіциту в урядовому бюджеті у висоті приблизно 58 біл. дол. Зібрані делегати вислухали докладний звіт міністра фінансів СССР Боріса Ґостєва, який представив присутнім невеселу картину стану економіки в Совєтському Союзі і закликав делегатів голосувати за представлений Радою Міністрів СССР ощадностевий бюджет. Він також повідомив, що у відміну до попередніх двох декад, коли тяжкій індустрії було дано першенство, тепер, навпаки, легка індустрія дістане допомогу з метою підвищити життєвий рівень населення.

ПЕРШИЙ СЕКРЕТАР ПОЛЬСЬКОЇ Об'єднаної Робітничої Партії (ПОРП) ген. Войцех Ярузельський і примас Римо-Католицької Церкви Юзеф Ґлемп відбули зустріч, правдоподібно з метою зрушити з місця застою започатковані вступні переговори між міністром внутрішніх справ і підпільною „Солідарністю". Жадна зі сторін не опублікувала комунікату і не зустрічалась з кореспондентами. Але поінформовані особи кажуть, що справа переговорів є на добрій дорозі, бо в кінці розмови Ґлемпа з Ярузельським говорилось вже про персональний склад делеґатів „Солідарности". Уряд і компартія мають застереження проти двох осіб, а саме Адама Міхніка і Яцека Куроня.

Андрій Качор

ЗМАГ ЗА ЛЮДИНУ З ІДЕЙНО-НАЦІОНАЛЬНИМ ХРЕБТОМ

(З приводу 40-річчя Пласту в Канаді і ЗСА)

І.

Уже 40 років проминуло з того часу, як пл. сен. о. Володимир Івашко приїхав до Канади (18-го січня 1948 р.), щоб з уповаження Головної Пластової Старшини в Німеччині розпочати пластово-виховну працю в Канаді. Перші пластові сходини пл. сен. В. Івашко відбув 19-го березня 1948 року в приватній хаті у Вінніпезі при участи 6-ти осіб. І це був початок пластової праці на терені Канади.

Подібну ролю, з уповаження Головної Пластової Старшини в Німеччині, відограв пл. сен. Євген Ґут-Кульчицький, також у 1948 році, на терені ЗСА.

Сорок років діяльности Пласту на терені Канади і ЗСА, а також в Австралії, Арґентині, Англії, Німеччині — це шмат часу. Варто було б про цю працю написати вже історію. Я не збираюсь писати історію Пласту, що свою виховну працю розпочав ще 1911 року у Львові. Одначе з приводу 40-річчя Пласту в Канаді і ЗСА варто пригадати українській громаді, що таке Пласт і яке його завдання, щоб наша громада серйозніше зацікавилася проблемою виховання нашої молоді та більш морально і матеріяльно допомагала організаціям молоді таким, як Пласт, у їхній виховній праці.

Пласт — це організація української молоді, яка виросла на засадах скавтінґу і яку зобов'язує той самий **закон, присяга і ті самі виховні гасла. Ідея скавтінґу, як знаємо з історії, зродилася в англійського колоніяльного** старшини Роберта Бейдона Павела, який у 1889 році свої ідеї оформив у книжечці „Вказівки скавтування" і ці вказівки стали основою скавтового руху в Англії, а згодом у цілому культурному світі.

Саме пластування — говорив Бі-Пі — ініціяли Бейдона Павела — це гра для юнаків під проводом старших юнаків, у якій старші можуть дати молодшим братам здорове окруження і заохотити їх до здорової діяльности, такої, що помагає розвинути громадські чесноти. А далі він каже: „Великими ділами нехай править любов і добра воля. Кожен повинен змагати до щастя і особистого добробуту, але осягне їх тільки працею для Бога і Вітчизни".

І це вся суть скавтінґу і нашого пластування.

*
* *

Пласт від початків свого існування мав, і має сьогодні, свою власну виховну концепцію, яка зводиться до одного засадничого питання: як повести працю серед пластової молоді, щоб виховати її на свідомих і характерних українських ґромадян-державників і щоб ця молодь включаючись активно в життя країни свого поселення, як повновартісний член цієї країни, мала свій власний ідейнонаціональний і загальнолюдський хребет.

Микола Шлемкевич — один із наших сучасних мислителів — свого часу писав, що „перед українською пластовою організацією стоїть велике завдання. Бути співтворцем порядку українського духа і життя та бути однією з брам, що вводить українство в широкий світ, у співпрацю вільних народів".

З того випливає, що незмінним завданням Пласту було, і є сьогодні: виховати українську молоду людину сильну духом і сильну характером. Бо, як казав Бі-Пі, **„нація завдячує свої успіхи не так силі зброї, як силі характеру своїх громадян".**

Виховати в діяспорі нову українську людину-провідника, яка серед різних умовин життя, зуміла б показати українській спільноті наш український шлях діяльности і не допустити її до зневіри, апатії, розгублености та загального збайдужніння — це дуже великий та почесний обов'язок і майже непосильний на одну організацію. Одначе Пласт це завдання може виконати хоч частинно у спільній і тісній співпраці з батьками молоді, з Церквою (якщо б вона більше уваги присвятила на релігійне виховання сучасної молоді — прим. А. К.) і Рідною Школою. Самозрозуміло, що це завдання Пласт може виконати тільки тоді, коли сам, внутрі своєї організації, буде безкомпромісово і твердо продовжувати свою працю в дусі пластового закону.

Пластовий закон у пластовій праці треба поставити на рівні кожного іншого закону: державного, суспільно-громадського, не згадуючи вже про Божий закон. Усі ми знаємо, що кожний закон проголошений компетентною владою, у приписаній формі, що визначує поведінку, або дію окремих громадян між собою, а також у відношенні до держави, чи будь-яких публічних установ і організацій, мусить бути респектований та за кожне переступлення закону, відповідно до провини, преступник буде караний.

Пригадаймо собі з історії нашу славну Запорізьку Січ і наше славне козацтво. Вони були так довго сильні і сповняли ролю провідної верстви народу, як довго строго придержувалися своїх козацьких законів і своїх традицій.

А закон цей на Запоріжжі був дуже простий:

— „В Ісуса Христа віруєш? — питав кошовий отаман.

— Вірую! Пане Отамане! — відповідав кандидат на козака-січовика.

— І в Тройцю Святу віруєш! — питав далі кошовий отаман.

— І в Тройцю Святу вірую! — відповідав знову козацький новак.

— А в Церкву Христову віруєш? — продовжував питати кошовий отаман.

— Вірую, Пане Отамане!

— А ну, перехреститься, коли віруєш!"

Продовження буде

АНЧЕЙН

— упаштовує —

ГРОМАДСЬКІ ЗУСТРІЧІ

темою яких є

СУД І ВІДКЛИК ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА ДО ВЕРХОВНОГО СУДУ В ІЗРАЇЛІ

- *Прийдіть на зустріч, яка відбудеться у вашій околиці*
- *Прийдіть і довідайтеся про найновіші події відносно справи Дем'янюка*
- *Прийдіть з моральною підтримкою та з фінансовою допомогою для продовження оборони Івана Дем'янюка*

Пр ловці на зустрічах:

Д-р БОГДАН ВИТВИЦЬКИЙ — адвокат і публіцист
ІВАН ДЕМ'ЯНЮК, мол. — син Івана Дем'янюка
Д-р МАРІЯ КОВБЛЯНСЬКА — Член Виконавчої Управи АНЧЕЙН
ВОЛОДИМИР ЛІТИНСЬКИЙ — голова відділу АОЛПУ Олбані
Д-р АСКОЛЬД ЛОЗИНСЬКИЙ — адвокат і громадський діяч
ЕДВАРД НИЖНИК — зять І. Дем'янюка, голова Фонду І. Д.
БОЖЕНА ОЛЬШАНІВСЬКА — голова АНЧЕЙН
ЙОАН ОНУЖЕК — постійний обсерватор на суді Дем'янюка

Дати і місцевості:

ЙОНКЕРС, Н. Й. — П'ятниця, 11. листопада 1988, 8-ма веч.
Заля СУМА, 301 Палісейд Авеню, Йонкерс, Н. Й.

НЮ БРІТАН, Конн. — Неділя, 13. листопада 1988, 3-тя по пол.
Заля української католицької церкви св. Йосафата
307 Едді Ґловер Булвар, Ню Брітан, Конн.

У 43-ЛІТТЯ ПЕРШОЇ МАТУРИ В 1946 РОЦІ НА ЕМІҐРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В МЮНХЕН-КАРЛЬСФЕЛЬД

запрошуємо ВП. Професорів та Абсольвентів на

ТОВАРИСЬКУ ЗУСТРІЧ

яка відбудеться

24-25-го червня 1989 року
на Союзівці — Кергонксон, Н. Й.

Прошу слідкувати за дальшими оголошеннями в „Свободі".

ЗА КОМІТЕТ:
ВІРА МОКАНЮК-КУШНІР
РОМАН МИКИТА

84-ий Відділ Союзу Українок Америки

влаштовує

ДОПОВІДЬ З ПРОЗІРКАМИ ПРО ІКОНИ

яку вигопосить

Іванна Головата

в неділю, 6-го листопада 1988 року
о год. 12-ій полудня
в залі церкви св. Михаїла в Чикаґо, Ілл.
1221 Савт Парнел Авеню

Канадсько-Українська Мистецька Фундація

запрошує Вас на

ВИСТАВКУ СКУЛЬПТУР

ГРИГОРІЯ КРУКА

яка відбудеться

від 18-го листопада до 4-го грудня 1988 р.
в Ґалерії Фундації
при вулиці Блюр — Захід ч.: 2118 А.
Торонто, Онтаріо, Канада

Листопад — це місяць Українських Воєнних Інвалідів.

Вшануйте в листопаді велику жертву своїх інвалідів Визвольних Змагань і зложіть щедрий даток на Національний Листопадовий Дар Українським Воєнним Інвалідам.

Датки проситься пересилати на адресу:

SOCIAL SERVICE OF UWV, 1321 W Lindley Ave., Philadelphia, Pa. 19141

Пам'яті проф. Л. Марголіної

У неділю, 9-го жовтня ц.р. у Вашінгтоні померла проф. Любов Марголіна, дійсний член Української Вільної Академії Наук у ЗСА, відома українська громадсько-політична діячка.

Л. Марголіна народилася 1-го квітня 1901 року у Києві в родині адвоката й науковця Арнольда Марголіна. В роки української національної революції А. Марголін був суддею Верховного Суду Української Народної Республіки і заступником міністра закордонних справ (1919), а також послом УНР в Лондоні (1920).

Любов у 1919 році закінчила Київську гімназію. Її дід Давид Марголін, директор Товариства пароплавства по Дніпру та його притоках, мав чудову дачу на Турхановому острові. Тут серед розкішної природи щоліта жила Люба. За її власним свідченням, така безпосередня близькість до Дніпра, захоплення купанням, плаванням, гребнею, плавба пароплавом до Черкас, Канева, Катеринослава, або вгору по Дніпру та по Десні породили в її душі глибоку любов до української природи та до українського народу.

У 1923 році в Берліні Люба закінчила сільськогосподарський інститут. Потім, будучи аспіранткою і науковим співробітником, вона спеціялізувалася в ділянці цитології, анатомії рослин, мікробіології, генетики та антропології в таких вищих школах: у Колумбійському університеті в Ню Йорку, в університету штату Арізона, в Корнельському університеті (Ітака), а також у Королівському політехнікумі в Копенгагені.

У 1929-1934 рр. Л. Марголіна провадила науково-дослідну працю в ділянці гістології в Комісії для стандартизації біологічних барвників у м. Женеві, стейт Ню Йорк. Від 1935 до 1940 року була асистенткою професора О. Єнсена у відділі біохемії та бактеріології в Політехнікумі в Копенгагені. У 1941 році повернулася до ЗСА. Спочатку дістала працю перекладача в бібліотеці Конгресу: перекладала на англійську мову різні статті з французької, німецької, данської мов. Та недовго довелося працювати в бібліотеці Конгресу: її скоро звільнили з праці. Ось як писала про це Любов Марголіна в листі до мене 15-го вересня 1984 року: „...По приїзді з Данії я не відразу отримала роботу по спеціяльності, а працювала, де прийдеться. Весною 1941 року я була в однім із відділів, що студіювали чужоземну пресу в Конгресовій Бібліотеці. Одного ранку наш завідуючий викликав мене та показав мою статтю в 'Юкраїніян Лайф' та спитав, чи то я написала. Я відповіла, що так. Він сказав, що доки я працюю в Бібліотеці, мені не вільно писати на політичні теми... Він просив дати йому 'чесне слово', що я не буду того робити... Я сказала, що не можу того зробити. Завідуючий сказав, що може я подумаю день-два та дам остаточну відповідь. Я відповіла, що мені нема чого думати, я того не можу обіцяти. На тім кінчилась балачка та в той час потрібна служба". Цей епізод із життя Л. Марголіної свідчить про її відданість українській національній справі. Вона воліла бути позбавленою такої в той час дуже потрібної праці, але не відмовлятися від своїх переконань і від громадсько-політичної діяльности, спрямованої на захист українських національних інтересів.

Про що ж писала Л. А. Марголіна у статті, яка була надрукована в Скрентоні 1941 року в періодичному органі Українського Робітничого Союзу „Українiян Лайф"?

У статті п. н. Вільна держава чи постійна колонія?" спочатку подано короткі відомості про історію українського народу, про революцію 1917 року, про Українську Центральну Раду, про створення самостійної Української Народної Республіки, про боротьбу України за свою державну незалежність, про сучасне становище українського народу. „Тепер, — пише Л. Марголіна, — українці насильно об'єднані під червоним прапором, але вони мають меншу волю й незалежність ніж раніше". Далі вона доводила, що Україна має всі можливості бути самостійною державою. Стаття закінчується словами: „Отже, Україна бореться за свободу, пам'ятаймо, що її вимоги повністю демократичні і їх здійснення допоможе стабілізації миру у світі".

І коли перед Л. Марголіною стала дилема: дати обіцянку не писати таких статтей в обороні України і залишитися на роботі — чи не давати такої обіцянки і бути звільненою з роботи, то вона, не вагаючися вибрала „другий „вихід" і цим самим підтвердила вірність своїм переконанням.

Роки Другої світової війни Любов провела частково в стейті Вірджінія, де вона була професором Гемптонського інституту від 1944 до 1949 року. Тут вона провадила й науково-дослідну працю в ляборатоpії. Від 1949 до 1965 року працювала в Белтсвіллі, Мериленд, в науково-дослідній установі для дослідження проблем тваринництва. Товаришем нуково-дослідної праці, а часом і громадської діяльности був її чоловік доктор П. Арне Гансен. Проф. Гансен відгукнувся на дискусію про пам'ятник Т. Шевченкові у Вашінгтоні, опублікувавши в газеті „Вашінгтон Пост" змістовну статтю, в якій він писав, що Шевченко був борцем за свободу та людську гідність і тому треба спорудити йому пам'ятник.

Результати своєї науково-дослідної праці Л. Марголіна опублікувала в американських та европейських наукових виданнях — понад 40 наукових статтей та монографій. За свої досягнення в науковій ділянці вона була обрана членом Нюйоркської Академії наук та УВАН у ЗСА.

Проф. Л. Марголіна не обмежувалася тільки науково-педагогічною та науково-дослідною працею. Вона брала діяльну участь в українському громадському житті, друкувала численні статті в українських газетах і журналах, виступала з доповідями, брала активну участь в українському демократичному русі. В 1920-1923 рр. була членом Української студентської громади в Берліні. Прибувши до Америки, посилала свої статті до української преси у Львові („Громадський Голос", „Жіночий Світ"), у Парижі („Вільний Український Робітник"), у Лондоні й Мюнхені („Наше Слово"). В Америці вона часто друкувала свої статті в „Народній Волі" та в англомовному журналі „Українiян Лайф", в журналі „Вільна Україна" та в інших виданнях.

Особливої уваги заслуговують статті Л. Марголіної про Україну. В Копенгагені у популярному й впливовому щоденнику „Політікен" вона надрукувала данською мовою статтю під назвою „Боротьба України". У цій статті подано короткий історичний огляд боротьби українського народу за свою свободу й державну незалежність, про тяжке становище України, поневоленої Москвою, та про жахливий большевицький терор на Україні, подано відомості про українців, які в той час (1939 року) перебували під Польщею, Румунією, Мадярщиною і Чехо-Словаччиною.

Л. Марголіна брала діяльну участь у політичному житті. Вона належала до Центрального Комітету Української соціялістичної партії і сміливо виступала проти всякої неправди, проти диктатури, політичної тиранії, проти викривлення й фальшування історичної дійсности. Прочитавши в популярній французькій енциклопедії статтю про С. Петлюру, вона негайно написала до редакції Енциклопедії листа, в якому спростувала помилки в статті.

Від часу заснування вашінгтонської групи УВАН (1956 року) Л. Марголіна брала діяльну участь у праці цієї наукової установи, виступала з доповідями.

Восени 1959 року брала активну участь в організації української мистецької виставки в Мерилендському університеті, де її чоловік д-р Гансен був тоді професором. Від 1968 до 1973 року вона була секретарем вашінгтонської групи УВАН, а деякий час після від'їзду до Канади проф. І. П. Лисяка-Рудницького виконувала обов'язки голови групи УВАН. На останніх виборах бюра групи Л. Марголіна була обрана на заступника голови вашінгтонської групи УВАН. Великою заслугою Л. Марголіної було видання в перекладі на англійську мову цінної книжки доктора Арнольда Марголіна „Україна і політика Антанти".

Вічна пам'ять видатній українській діячці, що все своє життя була вірна ідеям Великої Української Національної Революції 1917 року, ідеям Української Народної Республіки!

Петро Одарченко

16-ий Курінь УПС „БУРЛАКИ"

організує

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ТАБОРИ

в часі

від понеділка, 26-го до суботи, 31-го грудня 1988
Приїзд учасників в неділю, 25-го грудня.

1. ТАБІР ДЛЯ ЮНАКІВ І ЮНАЧОК
на лещетарських теренах
West Mountain, Glens Falls, N.Y.
Комендант табору пл. сен. **Андрій Яців**, *Бурл.*
Оплата 307.00 дол. і 8.00 вписове

2. ТАБІР ДЛЯ СТАРШОГО ЮНАЦТВА та МОЛОДШОГО СТ. ПЛАСТУНСТВА
на лещетарських теренах
Gore Mountain, North Creek, N.Y.
Комендант табору ст. пл. **Тарас Ковч**, *Бурл.*
Оплата 370.00 дол. і 8.00 дол. вписове
На табір приймається юнацтво від 17-го року життя.

Таборова оплата покриває: приміщення, прохарчування (сніданок і вечеря), транспорт до лещетарських теренів, витяги, інструкції лещетарства. Оплата не покриває доїзду до табору. Вписове (незворотне), покриває таборову відзначку й адміністраційні видатки.

Карти зголошення можна дістати в Пластових Станицях. Число таборовиків є обмежене. Зголошення будуть прийматися в такій черговості, як будуть приходити.

Карти зголошення з повною оплатою треба вислати до дня **1-го грудня 1988 року**, на адресу:

Mr. W. Hnatkowsky
32-09 Bell Blvd. • Bayside, N.Y. 11361
Чеки виповняти на "WATAHA BURLAKIW"

Для родичів і гостей є кімнати по зниженій ціні в Queensbury Hotel, 88 Ridge Street, Glens Falls, N.Y 12801, Exit 18, The Northway.

Ціна подвійної кімнати 48.00 дол. за день. (Діти до 12-го року життя безплатно). Включає: огріваний басейн, сауна, джакузі, руханкова заля, кімната для зустрічей, ресторан.

Замовляти безпосередньо в готелю, тел.: (518) 792-1121 і покликатися на: "Ukrainian Parents Association".

ПОСТІЙНИЙ КОМІТЕТ КОЛИШНІХ УЧЕНИЦЬ ГІМНАЗІЇ СЕСТЕР ВАСИЛІЯНОК у ЛЬВОВІ

замість квітів на свіжу могилу членки Комітету

бл. п. Тетяни Богачевської

жертвує 30.00 дол.
на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Ню Йорку

З Волі Всевишнього, дня 29-го жовтня 1988 р., відійшла від нас у Вічність на 65-му році життя наша Найдорожча і Невіджалувана МАМА І СЕСТРА

бл. п.

ІРЕНА ВАРИВОДА

член Головної Управи Українського Золотого Хреста і фундатор Осередку ім. св. Андрія в Норт Порт, Фльорида.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ у вівторок, 1-го листопада 1988 р. в церкві св. Андрія у Норт Порт, Фла., а відтак на місцевому цвинтарі Веніс Меморіял Парк.

У глибокому смутку:
дочки — УЛЯНА І ЛІЛЯ з родинами
брат — ЛЮБОМИР ТЕРЛЕЦЬКИЙ
та ближча і дальша Родина

Замість квітів просимо складати пожертви на Осередок ім. св. Андрія, Український Золотий Хрест, або Українське Слово.

Ділимося сумною вісткою, що в четвер, 20-го жовтня 1988 р. відійшла у вічність довголітня членка Пластової Станиці в Дітройті

бл. п. пл. сен. кер.

Фалина з Любінецьких КУЛЬЧИЦЬКА

проживши 84 роки

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 22-го жовтня 1988 р. в церкві Непорочного Зачаття, а відтак ПОХОРОН на цвинтарі Мт. Олівет в Дітройті.

Складаємо щирі вислови співчуття Родині Покійної в Америці і Европі.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Пластова Станиця в Дітройті і Осередок Праці УПС

Дня 9-го листопада 1988 року в першу болючу річницю смерти на удар серця нашої ніколи Невіджалуваної, Найдорожчої ДРУЖИНИ, МАТЕРІ та БАБЦІ

св. п.

АННИ з ГЕРЦИКІВ МУЛИК

будуть відправлятися

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ

в церкві Чесного Хреста в Асторії, о год. 8:30 ранком, 9-го листопада 1988 р.;
ОО. Студитів в Римі, Італія;
Сестер Служебниць у Словзбурґу, Н. Й.
та у Люрді, Франція

Просимо всіх наших дорогих Рідних, Приятелів і людей доброї волі згадати нашу Найдорожчу Покійну у своїх молитвах, за що щире спаси Боже Вам.

У глибокому смутку:
муж — АНТІН, ДІТИ та ВНУКИ

У ДЕСЯТУ БЕЗМЕЖНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ мойого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА

бл. п. д-ра

МИРОСЛАВА М. НАВРОЦЬКОГО

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в понеділок, 7-го листопада 1988 року
в соборі св. Софії в Римі;
у храмі Жировицької Богородиці і свв. Сергія і Вакха;
у церкві Христа Царя у Філядельфії, Па.
та в неділю, 6-го листопада о год. 11:30 перед полуднем в церкві Христа Царя у Філядельфії, Па.

Про молитовну злуку за душу Покійного просить
дружина — РОМАНА

ДЕПАРТАМЕНТ ЕНЕРГЕТИКИ ПОДАВ до відома, що візьме під розгляд попереднє рішення про приховання фактів у протоколах про стан здоров'я біля 300,000 робітників, які була наражені на небезпеку, працюючи на фабриках нуклеарної зброї від ранніх 1940-их років. Відомостей про ці факти домагаються приватні особи і науковці з Пенсильванії.

МУЗИЧНЕ МАТІНЕ

Ню Йорк. — Тут у неділю, 6-го листопада ц.р., о год. 3:30 по полудні в Українському Інституті Америки, 2 Іст 79-та вулиця, 72-ий Відділ СУА влаштовує музичне матіне видатних молодих артистів. У програмі візьмуть участь Христина Ґерула (фортепіяно), Лія Гинянська (сопрано), Олександра Чопівська (скрипка) при фортепіяні Лариса Чопівська. Вступ на матіне 10 дол. від особи

Управа СУА...

(Закінчення зі стор. 1)

допоміг цього року хворим дітям, що приїхали на лікування до ЗСА. Була уділена велика допомога втікачам в Австрії, і на часі є допомога самітнім укрінським людям в різних місцях замешкання в ЗСА.

У своїх вичерпних звітах голови окружних управ інформували про свої успіхи й труднощі. Відділи й поодинокі членки виказали велику діяльність у ювілейному році 1000-ліття Християнства в Україні. Треба підкреслити, що прозірки про українські стародруки, виготовлені д-р Дарією Маркусь на XXI Конвенцію СУА поширилися в громадах, у школах і на сходинах різних організацій та були цінною інформацією давньої культури України. Пояснення подано в українській, англійській та французькій мовах.

Теж історичні строї, споряджені 64-им Відділом, об'їхали багато українських громад.

Журнал „Наше Життя" добіг свого 44-літнього існування. Він дістає визначну допомогу від СУА. Цій справі було приділено багато уваги. Зміст журналу добірний і цікавий. Друкування і поштова достава справлюють адміністрації великі труднощі, про які звітувала адміністраторка журналу Наталка Дума. З подякою треба ствердити, що виграша дарунків від округ і одного відділу з-поза округ, розпродажу квитків серед членок СУА, серед вільних членок і серед передплатників „Нашого Життя" в ЗСА і Канаді, принесла журналові матеріяльну допомогу.

Були теж дбайливо обговорені фінансові справи, бюджет на слідуючий рік та перевірене фінансове діловодство СУА.

Голова й учасниці щиро дякували Окрузі Ню Йорк за гостинне прохарчування.

Голова М. Савчак закрила засідання в неділю, 23-го жовтня о год. 6-ій по полудні. Від членів Екзекутиви й референток вийдуть до всіх відділів обіжники, що допоможуть продовжувати працю в останньому році перед XXII Конвенцією, яка відбудеться в травні 1990 року в Дітройті.

В суботу, 22-го жовтня, відбулося святочне вручення нагород VIII науково-історичного конкурсу СУА ім. Лесі й Петра Ковалевих. Вручено нагороди: другу — д-рові Франкові Сисинові, третю — д-р Мирославі Мудрак-Ціцкевич. Теж авторським вечером присутні привітали д-р М. Богачевську-Хомяк з приводу появи її книжки.

ЗАКЛИК

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В ЗСА

Від десятиліть кожного року Суспільна Служба Комбатантів в ЗСА як автономна харитативна установа в допомоговій системі ЗУАДК, яка з уповноважнення діючих в ЗСА крайових комбатантських організацій займається допомогою українським воєнним інвалідам і потребуючим допомоги комбатантам-українцям проголошує місяць листопад місяцем Українських Воєнних Інвалідів.

В цьому місяці Суспільна Служба Комбатантів в ЗСА, згідно з комбатантською традицією рідного краю, організує та переводить листопадову збірку добровольних датків на Національний Листопадовий Дар українським воєнним інвалідам визвольної боротьби українського народу.

Рік 1988 — це ювілейний рік важливої для нашого народу історичної події, бо 70 літ тому, дня 1-го листопада 1918 року, тайно зорганізовані з вояків-українців у львівському гарнізоні Австро-Угорської монархії стежі, вранці роззброїли ввесь ґарнізон військової залоги Львова, зайняли і обсадили українською вартою важливі адміністраційні будинки, в яких урядувала адміністрація монархії, зайняли ратуш і, скинувши з вежі прапор монархії, вивісили на цій вежі наш національний синьо-жовтий прапор, як прапор вільної української держави.

В тяжких умовах нашого теперішнього перебування зустрічаємо ми, колишні вояки, а з нами і наше патріотичне громадянство, 70-ту річницю того важливого в нашій визвольній боротьбі історичного чину. Важливий цей чин в історії нашої визвольної боротьби тим, що ним започаткувало наше вояцтво боротьбу за визволення свого народу з ярма неволі і працю цього народу для відродження нашої самостійної держави. В нашій визвольній війні та на боєвищах обох світових війн наш нарід в боротьбі з загарбниками стратив найкращий цвіт народу. Та з червоних маків, які на численних боєвищах з нашої вояцької крови так рясно зросли і багром крови зацвіли, не зродилась воля народу, а з руїн і попелищ на згарищах нездоланої батьківщини не відродилась вільна і самостійна держава, про яку віками народ наш мріяв, ані навіть не зродилась воля, яка полегчила б долю гнобленого віками українського народу.

Спадщину нашу, яка нам з наших боєвищ залишилась, ворог зі слави ограбив, не зважаючи на те, що оспівав ту спадщину нарід у своїх піснях і ославив їх у народних легендах. Нині ми навіть є свідками як злобні політичні фарисеї, за срібняки одержані від ворогів наших, п'ятнують і оплюгавлюють наше світле минуле, щоб кинути п'ятно не тільки на живучих борців за людські і національні ідеали поневоленого народу, але споневіряють мертвих і плекають ненависть навіть і до ненароджених ще нащадків наших.

В зірвняних землею гробах сплять сном вічним полягли у визвольній боротьбі наші борці за волю. Від нас за свою жертву життя вони не хочуть нічого. Вони у великій мірі уможливили нам багатьом спасти себе і свою родину притулком у вільнім світі де вороги наші поголовно до вподоби винищувати нас не можуть. Тим борцям нашим належиться пам'ять народу та молитовна згадка на Богослужбах в національні свята, але у 70-ту річницю Листопадового чину ми повинні згадати, що у вільному світі на поселеннях живуть ще наші воєнні інваліди, які щасливо спаслися від людоловів. З обмеженою працездатністю або з повною неспроможністю виконувати зарібкову працю, живуть вони в дуже тяжких умовах. Вони жива частина спадщини нашої визвольної боротьби. У світлу 70-ту річницю Листопадового чину Суспільна Служба Комбатантів пригадує патріотичному громадянству, що цьогорічним обов'язком кожного свідомого українського патріота є у місяці листопаді молитися на Богослужбах за поляглих борців за нашу волю та у листопадовій збірці на Національний Листопадовий Дар Інвалідам дати щедрий даток щоби зібрані в тій збірці фонди уможливили Суспільній Службі Комбатантів дати нашим інвалідам такий ювілейний дар, який дійсно можна б було назвати ювілейним.

Проголошуючи цим зверненням до патріотичного громадянства цьогорічну ювілейну листопадову збірку добровільних датків на наших воєнних інвалідів, хочемо запевнити громадянство, що за останніх дев'ять літ кожний одержаний на інвалідів сотик був інвалідам виплачений і за цих дев'ять літ Управа Суспільної Служби Комбатантів виплатила інвалідам і потребуючим конечної допомоги комбатантам, на внески комбатантських організацій 304,000 долярів. В акції допомоги залишеним інвалідам в Европі Суспільна Служба Комбатантів з ЗСА займає перше місце.

Управа Суспільної Служби Комбатантів в ЗСА просить всі громадські організації та установи і громадян наших з серцями добром налитими, в цьогорічну ювілейну листопадову збірку на Національний Ювілейний Листопадовий Дар нашим воєнним інвалідам щиро включитися, щедро цю збірку датками підтримати, бо пам'ятаймо, що ми є народом поневоленим і як поневоленому народові в боротьбі за визволення:

Ті тисячі могил! Ті тисячі калік
Нам приглядються згодом,
Бо з них нарід, вогонь до жил...
Зачерпуватиме повік,
Бо з них він став народом.

СУСПІЛЬНА СЛУЖБА КОМБАТАНТІВ В ЗСА

Кореспонденцію в зв'язку з листопадовою збіркою та зібрані датки на інвалідів проситься прислати на адресу: Social Service of Ukrainian War Veterans, 1321 West Lindley Ave., Philadelphia, Pa. 19141.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

СТЕФАН ПЕРЕТЯТКО, член УНС Відд. 336-го Т-ва „Сокіл" в Клівленді, Огайо, помер 9-го вересня 1988 року на 62-му році життя. Нар. 1925 року в селі Кочини, Львівщина, Україна. Членом УНС став 1971 року. Залишив у смутку дружину Анну, доньок Марію і Анастазію, внуків: Осипа, Миколу, Стефана, Катерину і Вікторію, а на Україні брата Григорія і сестру Анну. Похорон відбувся 23-го вересня 1988 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Володимир Стригун, секр.

РОЛЯНДА ЧЕРНЯВСЬКА, член УНС Відд. 301-го ім. Дмитра Вітовського в Блумінгдейлі, Ілл., померла 2-го вересня 1988 року на 62-му році життя. Нар. 1926 року в Чехо-Словаччині. Членом УНС стала 1952 року. Залишила у смутку мужа Ярослава, доньку Астріду і Аріядну з родинами, сина Петра, маму Марію Гама та дальшу родину. Похорон відбувся 7-го вересня 1988 року на цвинтарі Св. Андрія в Блумінгделі, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Петро Врублівський, секр.

ФРАНЧЕСКА ДЕМЯНЮК, член УНС Відд. 317-го Т-ва „Запорозька Січ" в Сиракюзах, Н.Й., померла 15-го вересня 1988 року на 92-му році життя. Нар. 1396 року коло Бережан, Україна. Членом УНС стала 1943 року. Залишила у смутку дочку Марію, сина Теодора, двох внуків і п'ять правнуків. Похорон відбувся 17-го вересня 1988 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Велич Микола, секр.

ЮЛІЯННА БІЛЕЦЬКА, член УНС Відд. 295-го Т-ва Св. Духа в Акроні, Огайо, померла 25-го липня 1988 року на 91-му році життя. Нар. 21-го квітня 1897 року в Україні. Членом УНС стала 1951 року. Залишила у смутку дочку Гелен Мартинюк і дві внучки. Похорон відбувся 28-го липня 1988 року на цвинтарі Св. Хреста в Акроні, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Керол Доріс, секр.

ІВАН ДЕМ'ЯНЮК ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ:

„ВИ ЗАСУДИЛИ... ЛЮДИНУ ЯКА Є ЗОВСІМ НЕВИННА; НЕВИННА ОСОБА."

„Я НЕ Є 'ІВАН ГРОЗНИЙ' І НАЙСПРАВЕДЛИВІШИЙ СВІДОК Є САМ БОГ, ЯКИЙ ЗНАЄ ЩО Я НЕВИННИЙ."

„МЕНІ ЦЕ НЕНАЛЕЖИТЬСЯ. Я НЕВИННИЙ, НЕВИННИЙ, НЕВИННИЙ — І БОГ Є МЕНІ СВІДКОМ."

ТОМУ ЗВЕРТАЄМОСЯ З ПРОХАННЯМ: ДОПОМОЖІТЬ ЗАХИСТИТИ НЕВИННУ УКРАЇНСЬКУ ЛЮДИНУ СВОЇМИ МОЛИТВАМИ ТА ФІНАНСОВИМИ ПОЖЕРТВАМИ — ПОДАЙМО БРАТНЮ РУКУ КОНЕЧНОЇ ДОПОМОГИ...

СВОЇ ПОЖЕРТВИ ПРОСИМО СЛАТИ НА АДРЕСУ:

THE JOHN DEMJANJUK DEFENSE FUND
P. O. BOX 92819
CLEVELAND, OHIO 44192